VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

LAUSUNTO O 105/2016
vp

8.2.2017

Eduskunta
Puolustusvaliokunta
PuV@eduskunta.fi

Viite: **Puolustusvaliokunnan lausuntopyyntö O 105/2016 vp**

Asia: **Asia: O 46/2015 vp Selvitys Suomen Hybridiosaamiskeskuksen perustamisesta**

Hybridiosaamiskeskuksen perustaminen

Eduskunnan puolustusvaliokunta on pyytänyt valtioneuvoston kanslian lausuntoa Suomen hybridiosaamiskeskuksen perustamisesta. Valtioneuvoston kanslia lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

EU:n hybriditiedonanto julkistettiin 6.4.2016, ja UAN antoi sitä koskevat päätelmät 19.4.2016. Tiedonannon toimenpidesuosituksiin sisältyi kehotus jäsenmaille harkita hybridiuhkien vastaisen osaamiskeskuksen perustamista (*European Centre of Excellence for Countering Hybrid Threats*).

Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan, Euroopan komission puheenjohtajan ja Naton pääsihteerin yhteisjulistus hyväksyttiin 8. heinäkuuta 2016 Varsovan huippukokouksen yhteydessä. EU:n ja Naton yhteistyön tiivistämistä koskevassa julistuksessa todettiin kiireellinen tarve kehittää EU:n, Naton ja niiden jäsenten kykyä torjua hybridiuhkia. EU:n ja Naton 6. joulukuuta 2016 hyväksymässä ”toimeenpanoehdotuslistassa” rohkaistaan EU:ta, Natoa ja niiden jäseniä osallistumaan vuonna 2017 perustettavan eurooppalaisen hybridiosaamiskeskuksen toimintaan. Osaamiskeskuksen keskeisenä hyötynä pidetään neutraalin foorumin tarjoamista EU:n ja Naton yhteistyölle hybridiuhkien torjunnassa.

Suomi aloitti keväällä epäviralliset keskustelut keskuksen perustamisesta tiettyjen EU-jäsenmaiden, USA:n ja EU-instituutioiden sekä Naton kanssa. EU-ministerivaliokunta käsitteli asiaa Suomessa kevään mittaan ja teki syyskuussa 2016 päätöksen keskuksen perustamisesta edellyttäen, että osaamiskeskusta perustamaan ja rahoittamaan saadaan riittävä määrä kumppanimaita. Kontaktoidut maat ovat suhtautuneet alusta asti hyvin positiivisesti perustamisajatukseen ja Suomen

Snellmaninkatu 1, Helsinki
Snellmansgatan 1, Helsingfors
PL 23, 00023 Valtioneuvosto
PB 23, 00023 Statsrådet
PUHELIN/TELEFON
0295 16001 (vaihde/växel)
FAKSI/FAX
(09) 1602 2165
kirjaamo@vnk.fi
registratorskontoret@vnk.fi

johtorooliin. Erityisesti EU-instituutiot ja Naton sihteeristö ovat kiirehtineet perustamista, sillä keskus nähdään myös osana EU:n ja Naton suhteiden tiivistämistä. Hybridiuhkien torjunta on yksi EU:n ja Naton 06/2016 yhteisjulistuksessa todettuja yhteistyöaloja.

Helsingissä pidettyihin valmisteleviin kokouksiin (17.11 ja 20.12) on osallistunut kuusitoista maata sekä EU:n ulkosuhdehallinto ja Naton sihteeristö.

Keskuksen perustamisesta ovat kiinnostuneet Alankomaat, Espanja, Iso-Britannia, Italia, Itävalta, Latvia, Liettua, Norja, Puola, Ranska, Ruotsi, Saksa, Suomi, Tanska, Viro ja Yhdysvallat, mutta kansallinen päätös osallistumisesta on vielä monella tekemättä.

Perustamisasiakirjan allekirjoitustilaisuus on tarkoitus järjestää 13.–14. maaliskuuta. Keskuksen toiminnan käynnistävää seminaaria on suunniteltu kesäkuun puoliväliin ja sihteeristön on tarkoitus aloittaa toimintansa vuoden 2017 loppuun mennessä.

Perustamisasiakirjaa koskevassa keskustelussa päädyttiin yhteisymmärryspöytäkirjaan (MoU). Se koettiin joustavammaksi menettelyksi kuin kansainvälisen järjestön perustava sopimus. Organisaatioksi sovittiin kaksiportainen malli: keskuksen johtajaa ja sihteeristöä ohjaa johtoryhmä, jossa on kaikkien osallistujamaiden edustus.

Osaamiskeskus on jäsenvaltioidensa johtama monikansallinen ja monitieteellinen organisaatio. Sen tavoitteena on lisätä tietoisuutta hybridiuhkista ja yhteiskuntien haavoittuvuuksista, joita voidaan hyödyntää hybridioperaatioissa.

Keskus harjoittaa strategisen tason vuoropuhelua, tutkimusta, koulutusta, konsultointia ja käytännön harjoituksia, joilla pyritään parantamaan valmiuksia hybridiuhkia torjumiseksi. Toiminnassa on mukana laaja-alaisesti eri ammatti- ja tieteenalojen asiantuntijoita.

Keskuksen lisäarvona on nähty uusien yhteistyömuotojen kehittäminen asiantuntijaverkostojen avulla. Lisäksi keskuksen toivotaan tarjoavan mahdollisuuden tarkastella hybridiuhkia kokonaisvaltaisesti.

Keskus toimii verkostomaisesti. Toimintatapana on ns. intressiyhteisöt (*Communities of Interest*), jotka keskittyvät hybridiuhkiin liittyvien eri osa-alueiden tarkasteluun.

Interssiyhteisöjen teemoina ovat olleet esillä hybridivaikuttaminen, terrorismi ja radikalisaatio (Virtual Caliphate) sekä varautuminen ja resilienssi.

Rakenteeseen kuuluu kansallisten edustajien verkosto, jossa osallistumista koordinoivat senioritason virkamiehet toimivat kansallisina yhteyshenkilöinä (National Representatives).

Keskusta ohjaa johtoryhmä (*Steering Board*). Helsinkiin sijoittuva sihteeristö vastaa ns. yhteisistä toiminnoista (tutkimus, koulutus, konsultointi,

harjoitukset) ja ylläpitää verkkosivustoa. Lisäksi se koordinoi ja tukee intressiyhteisöjen toimintaa.

Osaamiskeskuksen arvioidut vuosikustannukset ovat 2 miljoonaa euroa. Toiminta rahoitetaan jäsenmaksuilla. Suomi isäntämaana vastaa lisäksi osaamiskeskuksen toimitiloista ja tietoliikenteestä aiheutuvista kustannuksista.

Matti Saarelainen
Projektipäällikkö